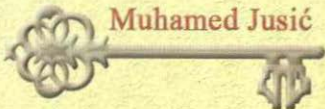
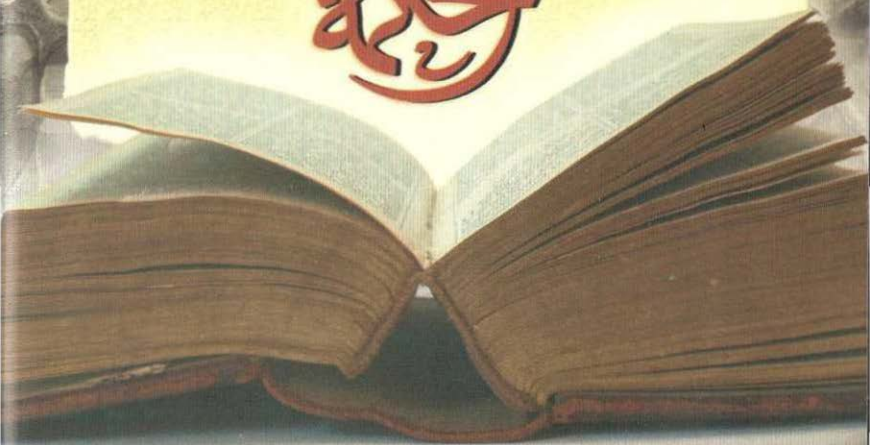

Muhamed Jusić

RIZNICA MUDROSTI

ABDULLAHA B. EL-MUBAREKA

**RIZNICA MUDROSTI ABDULLAHA BIN
EL-MUBAREKA**

priređio:
Muhamed Jusić

Izdavač
El-Kelimeh
Za izdavača
Malik Nurović
Muzafera Nurović

Recenzija
Aljo Cikotić
Urednik
Senad Redžepović

Lektori
Sanela Karišik
Belma Halilović

Korektori
Mahmut Suljović
Adnan Camović
Prijelom
Ammar Muderizović

Naslovna strana
Ifet Aličković
Štampa
El-Kelimeh, Beograd

Tiraž
300 primjeraka

CIP – Каталогизacija u publikaciji
Народна библиотека Србије, Београд
28-298.4

RIZNICA mudrosti Abdullaha Bin el-Mubareka / priredio
Muhamed Jusić. - Novi Pazar : El-Kelimeh, 2011 (Beograd :
El-Kelimeh). -80 str. , 18 cm.
Tiraž 300. - Napomene i bibliografske reference uz tekst.

ISBN 978-86-7980-121-0

COBISS.SR - ID 188239628

RIZNICA MUDROSTI

ABDULLAHA BIN EL-MUBAREKA

priredio:

Muhamed Jusić

Novi Pazar, 2012.

BIOGRAFIJA

Abdullah bin el-Mubarek el-Marvezi el-Huresani, zvani Ebu Abdurrahman, jedan je od najučenijih posttabiina iz Horasana.¹

Pripisuje se plemenu El-Hanzala, jer mu je otac bio rob jednog od trgovaca tog plemena iz grada Hemezana, koji ga je oslobodio.² Vjeruje se da je ovo pleme ogranak plemena Et-Temimija.

Ebu Abdurrahman se rodio u gradu Mervu 118. ili 119. god. po Hidžri.³

Otac mu je porijeklom Turčin, a majka Havarizma. Neki smatraju da mu je majka bila Perzijanka,⁴ a Ibn el-Dževzij smatra da potiče od Turaka koji su se nastanili u regiji Havarizma.⁵

O tome kako je Mubarek oženio Abdullahovu majku postoji anegdota koja je zabilježena u skoro svim njegovim biografijama.

---

¹ *Et-Tabekat el-Kubra* 7/372.

² *Tarihu Bagdad*, 10/153.

³ *Ibid*, 10/154.

⁴ *Historija arapske književnosti*, Karl Bruklman, 3/153.

⁵ *Sifetus-Safve* 4/109.

Naime, Mubarek je radio kod svoga vlasnika u bašči, pa mu je ovaj jednom prilikom naredio da mu donese jedan slatki nar. Mubarek tako i učini, ali je nar koji je donio bio kiseo. Vlasnik bašče ga podsjeti da je tražio sladak, a ne kiseo nar. Mubarek se vrati u bašču, ali i ovaj put donese kiseo nar. Vlasnik ga, napokon, upita: "Zar ti ne znaš koji su slatki, a koji kiseli narovi?" "Ne, ne znam." – odgovori Mubarek. "Kako to?" – upita vlasnik. "Nikada nisam probao ni jedan od tih narova da bih znao." – odgovori Abdullahov otac. "A zašto nisi nikada probao?" "Zato što mi ti nisi nikada dao dozvolu da to učinim." – reče Mubarek.

Ovaj Mubarekov postupak se dopao vlasniku bašče te ga je, nakon što se još nekoliko puta uvjerio u njegovu iskrenost i poštenje, upitao šta misli za koga treba udati svoju kćerku koju su mnogi već prosili. Mubarek je odgovorio: "Arapu su u džahilijetu gledali plemenitost roda, židovi gledaju novac, kršćani ljepotu, a naš ummet gleda vjeru." Njegova oštroumnost je još više zadivila poslodavca, pa mu je dao kćerkinu ruku.⁶

---

⁶ Muhammed Osman Džemal, *Abdullah ibn el-Mubarek*, str. 44.

Abdullah bin el-Mubarek je odrastao u posebno teškim vremenima za njegov rodni kraj Horasan. Bio je to period širenja abasijskog pokreta koji će, nekoliko godina kasnije, svrgnuti emevijsku dinastiju. Horasan je u tim godinama bio poprište mnogobrojnih bitaka i unutrašnjih nemira.

Učio je kod Sulejmana et-Tejmija, Asima el-Ehvala, Humejda et-Tavila, Er-Rabia bin Enesa, El-Evzaija, Hišama bin Urvea, El-Džerira i drugih velikana svoga vremena.⁷ Zufer ga spominje kao jednog od Ebu Hanifinih učenika.⁸ Ovome u prilog govore i riječi Es-Sujutija koji je zabilježio da se od Ibn el-Mubareka prenose predanja o pravnim rješenjima hanefijskog mezheba. Svi hanefijski učenjaci koji su pisali o velikanima (tabekat el-hanefije) ovog mezheba spomenuli su Ibn el-Mubareka kao jednog od njih. Također, El-Mizzi ga svrstava među Ebu Hanifine učenike i one koji su od njega prenosili.⁹ Pored imama Ebu Hanife, fikh je učio i od Sufjana es-Sevrija i imama Malika.

---

⁷ *Tezkira Ez-Zehabi* 1/253.

⁸ *Kavaid fi Uluml-Hadis* 22/91.

⁹ *Tebjid es-Sahife* str. 12.

O odnosu sa ovim velikanima islamske misli najbolje govori sam Ibn el-Mubarek kada kaže: “Da me Allah nije pomogao Ebu Hanifom i Sufjanom es-Sevrijem, bio bih kao i ostali ljudi (u znanju).”¹⁰

Neki historijski izvori mu pripisuju da je bio prvi koji je u islamskoj pisanoj tradiciji napisao zasebnu knjigu o džihadu.¹¹

Poznato je da je napisao osam knjiga. U muslimanskim bibliotekama se najčešće nailazi na njegovu knjigu *Ez-Zuhd*. Te knjige su, ustvari, zbirke hadisa i predanja o temi kojom su naslovljene i da sadrže jako malo zasebnih stavova autora. Zbog toga nije moguć potpun uvid u cjelinu njegove misli. Upravo taj mali broj anegdota iz života, izreke i poezija koju smo pokušali skupiti u ovoj knjizi, daju poseban značaj u rekonstrukciji idejnog sistema kog je Abdullah bio izgradio.

Ibn el-Mubarek je jedinstven primjer muslimana koji se uvijek držao sredine životnog puta. Trgovinom je zarađivao znatnu svotu, ali je živio

---

¹⁰ *Kavaid fi Ulum-l-hadis* 22/91.

¹¹ Ebu el-Vefa el-Meragi, *Abdullah ibn el-Mubarek*, str. 19.

skromno trošeći prihode na one koji su bili njih potrebni.

O njemu najbolje govori činjenica da se u svojoj misiji afirmisanja islamske naobrazbe i opće obrazovanosti islamskih masa nije, kao većina druge uleme, ograničavao samo na retoričko podsticanje na stjecanje znanja. Znatan dio svog bogatstva trošio je na pomaganje (stipendiranje) onih koji su odlučili krenuti tim putem. Ne samo da je pomagao one koji su kretali stazama nauke već i renomiranu ulemu svoga vremena, poput Sufjana es-Sevrija i Fudajla bin Ijada.

Hatib el-Bagdadi bilježi da je Abdullah rekao: “Da nije peterice, ne bih se bavio trgovinom.” Kada je bio upitan ko su oni, rekao je: “Da mi nije Sufjana es-Sevrija, Fudajla bin Ijada, Muhameda bin es-Semaka i Ibn Uleje.” Na ovo je Bagdadi dodao kako je Ibn el-Mubarek, od svake karavane koju bi rasprodao, izdvajao troškove porodice i onoliko koliko mu je dovoljno da obavi hadž, dok bi sve ostalo dijelio prijateljima koji su se bavili naukom.¹²

---

¹² *Tarihu Bagdad* 6/ 235.

Kada su mu jednom prilikom sunarodnjaci zamjerili što više udjeljuje učenicima koji dolaze iz udaljenih krajeva islamskog svijeta nego onima iz Horasana, Abdullah je pokazao svu dubinu svoga poimanja prosvjetiteljskog rada kazavši da to za posljedicu ima širenje znanja i interakciju među islamskim naučnim krugovima. To je samim tim proces koji zaslužuje da se pomogne.¹³

Ekonomska neovisnost koju je Ibn el-Mubarek uživao, odigrala je ključnu ulogu u izgradnji njegove neovisne ličnosti koja mu je omogućila da se kritički osvrće na tadašnju svakodnevnicu. Kritikovao je kako vladare tako i intelektualne i ulemanske krugove koji su se neupitno stavljali na raspolaganje vladajućoj eliti.

Iz riječi osude koje je izrekao i njegovih stavova (što se jasno može vidjeti iz nekih anegdota koje ćemo spomenuti) prema vladarima, možemo primjetiti da je Abdullah imao izrazito kritički stav prema ovom staležu. Bez obzira na to, nije bio utopista koji je zagovarao uređenje društva bez vladajuće klase. U više navrata je, čak i u svojoj poeziji, podsjećao na neophodnost uspo-

---

¹³ Ebu el-Vefa el-Meragi, *Abdullah ibn el-Mubarek*, str. 18.

stavljanja vlade koja upravlja društvenom sferom života i brine o zaštiti vjere i vjernika. Međutim, njegovo suprotstavljanje nepravdi inspirisano snagom njegove moralne ličnosti, neminovno ga je dovodilo u sukob sa različitim nivoima vlasti, koji su, u odsustvu sistema nadzora i polaganja odgovornosti te neizgrađenosti vjerske ličnosti, bili najpodložniji činjenju nepravde i neislamskim ponašanjima svih vrsta.

Odmjerenost je Abdullahu u svemu bila životna odrednica. To se najviše ogledalo u srazmjernom izvršavanju vjerskih dužnosti. Prava rijetkost je naći njemu sličnu osobu koja je bila u stanju da istovremeno bude jedan od najvećih naučnih autoriteta svoga vremena, ali i vojnik koji lično učestvuje u borbama sa muslimanskom vojskom. Abdullah ibn el-Mubarek skoro da nije ostavio ni jedna "vrata dobra" a da na njih nije pokucao.

Njegovo poimanje skromnosti i asketskog života je posebno bitno, jer oslikava izvorno poimanje duhovnog bivstvovanja prvih generacija muslimana. Njegova vremenska bliskost s vremenom u kojem

je živio Allahov Poslanik, s.a.v.s., bila je garancija dosljednosti u poimanju *zuhda* koji u njegovoj misli nije značio potpuno odricanje i žrtvovanje ovosvjetskog života na račun duhovne nadgradnje. Naprotiv, bio je to srednji put kakvom je podučavao Allahov Poslanik, s.a.v.s., koji od čovjeka traži da ovosvjetska uživanja ne učini jedinim smislom života, već da bude istinski Božiji namjesnik na Zemlji, živeći i privrjeđujući u skladu s uputama Sveznajućeg.

Ovakvo njegovo poimanje *zuhda* je bilo argumentom mnogima, poput dr. Abdul-Medžida el-Muhtesiba,¹⁴ da poreknu tvrdnje prema kojima je rani *islamski zuhd* (potenciranje skromnosti) bilo pod izravnim utjecajem hrišćanskog i hinduskog asketizma. Možda je to kasnije bio slučaj sa nekim segmentima sufijske duhovnosti, ali ne i sa *zuhdom* kako ga je poimao Ibn el-Mubarek koji se u nekim krugovima islamske misli smatra pretečom sufizma.

Ako se njegovo insistiranje na skromnosti i duhovnom odgoju može dovesti u vezu sa bilo kakvim historijsko-kulturnim okolnostima, onda

---

¹⁴ U njegovoj knjizi, *Abdullah ibn el-Mubarek el-Mervezi*.

je to slučaj sa pojavom pokreta *zenadika*, koji je baš u tom periodu počeo uzimati sve više maha i postajati sve otvoreniji u plasiranju svojih stavova. Ovaj ideološki pokret, iako nije imao jasno preciziranu organizacionu strukturu, pokušao je ponovno oživjeti anarhistička učenja kasne perzijske misli. Neki historičari su ovo tumačili kao posljednji pokušaj poražene perzijske civilizacije da se suprotstavi islamskim osvajačima, ovaj put ne oružjem, već širenjem svjetonazora i učenja koja su bila u suprotnosti sa zvaničnim tumačenjem islama. S obzirom da su sljedbenici ovog pokreta, s kojima će se abasijske halife (posebno El-Hadi) djelotvorno obračunati, zagovarale anarhizam i neograničeno uživanje u ovozemaljskim blagodatima, može se pretpostaviti da je Ibn el-Mubarekovo insistiranje na skromnosti i moralnom životu bilo neki oblik revolta u cilju sputavanja širenja ovih, prema islamu, nastranih shvatanja.

Drugi razlog koji bismo mogli spomenuti veže se za opće razloge nastanaka i širenja ranog sufizma, o čemu dr. Jusuf el-Karadavi kaže:

“Sufije se pojavljuju u vremenu kada je kod muslimana preovladavalo materijalno i intelektualno. Okretanje materijalnom proisteklo je iz

raskoši i izobilja u kojima su živjele neke generacije. To se desilo nakon briljantnih pobjeda i perioda naglog širenja islama koji je muslimanima donio velika materijalna dobra i ogroman ekonomski prosperitet. To je uzrociralo pretjeranu odanost materiji, što je vodilo ka pretjerivanju na intelektualnom planu tako da je pojam vjerovanja postao termin za filozofiju, teologiju i dijalektiku, koje čovjeku nisu osiguravale duhovnu sitost. Čak se i fikh bavio samo vanjskim aspektima vjere, a ne i unutrašnjim.

U takvoj atmosferi dolazi do pojave sufija koji su nastojali ispuniti prazninu koju nisu pokrili teolozi niti pravnici.¹⁵

Sve okolnosti o kojima El-Karadavi govori nisu bile prisutne, ne bar ovako izražene, u Ibn el-Mubarekovom vremenu, ali su se slične tendencije mogle primjetiti još u vremenu posttabiina. To nas navodi na to da, ako već tražimo vanjske okolnosti koje su dovele do formiranja ličnosti kakva je bio Ibn el-Mubarek, ne spomenemo ovo polariziranje islamske misli kao potencijalni razlog.

---

¹⁵ dr. Jusuf el-Karadavi, *Dvije fetve o tesavvufu*, prijevod: dr. hfz. Safet Halilović, Novi horizonti, br. 45/ maj, 2003.

O direktnom povodu njegovog kretanja putem *zuhda* Ibn Ebu el-Vefa el-Kureši el-Hanefi je spomenuo ne posebno poznato predanje. Prema tom predanju, imam Ebu Hanife je upitao Ibn el-Mubareka o prekretnici koja se desila u njegovom životu i koja je od njega učinila *alima* i *zahida* (odricatelja od ovoga svijeta, skromnika) na šta mu je on ispričao svoju životnu priču. Jedne večeri sjedio je sa društvom u bašči veseleći se, jeli su i pili. Ibn el-Mubarek je, kao što mu je to bio običaj, svirao na lutnji sve do kasno u noć kada se društvo razišlo, a on ostao da spava. U snu je vidio pticu na drvetu iznad sebe kako uči kur'anski ajet: *Zar nije vrijeme da se vjernicima srca smekšaju kad se Allah i Istina koja se objavljuje spomene?* (El-Hadid, 16)

Nakon ovog čudnog sna, slupao je lutnju i odlučio krenuti putem skromnosti.

Nerasprostranjenost ovog predanja u Ibn el-Mubarekovim biografijama, i njezina sličnost sa predanjem o prekretnici koja se desila sa Fudajl bin Ijadom, navela je mnoge da posumnjaju u njenu

autentičnost. Međutim, samo predanje nema neku značajnu praktičnu vrijednost.

Neka od predanja koja se prenose o njegovoj skromnosti skoro da više liče na legende nego na stvarne osobine jednog čovjeka.

Pretjerivanja od strane prenosioca predanja uvijek postoji kao objektivna mogućnost. Ali, i pored toga, cjelokupna slika, koja se dobiva kompletiranjem sitnih fragmenata iz različitih historijskih izvora, a koji govore o ovom velikanu daje predstavu o kakvoj se moralnoj veličini radilo. Niko ne može osporiti da slika koju danas imamo o Ibn el-Mubareku jeste ona kakvom su ga doživljavali i oni koji su o njemu govorili. Uz to, teško da bi zauzeo mjesto u historiji koje mu danas pripada, a da nije bio “nadnaravan” u prakticiranju islama, čineći djela koja su i po tadašnjim mjerilima bila dostojna divljenja.

To što Ibn el-Mubarekova djela i postupci danas izgledaju nestvarno ne treba biti razlog sumnje u njihovu autentičnost, već povod da se zapitamo kako se čovječanstvo izopačilo do te mjere da nam

činjenje dobra i potpomaganje drugih, na način na koji je on to činio, izgleda prosto nemogućim.

Iako se pisana riječ, kao medij prenošenja učestnosti, pojavila u krugu islamske civilizacije još u prvom stoljeću islama (zapisivanjem Kur'ana, a potom i sunneta) usmena predanja su još dugo ostala ključna alatka znanosti. Ovo je bio uzrok da snaga pamćenja i iskazivanja naučnih činjenica ili mudrosti u stihovima koji se lahko pamte i šire među masama budu osnovnim predispozicijama svakoga ko želi uzeti učešće u naučnim tokovima.

Abdullah bin el-Mubarek je imao sreću da ga Uzvišeni obdari s obje ove osobine.

Imam Neim bin Hammad (jedan od Buharijinih učitelja) je rekao: "Čuo sam Ibn el-Mubareka da kaže: 'Rekao mi je otac: 'Kada bih našao tvoje knjige, spalio bi ih.' Odgovorio sam mu: 'Sve što se nalazi u njima nalazi se i u mojoj glavi.'"¹⁶

Prijatelj s kojim je odrastao kasnije je pričao kako su, još kao dječaci, slušali nekog čovjeka

---

¹⁶ Ebu el-Vefa el-Meragi, *Abdullah ibn el-Mubarek*, str. 33.

kako drži hutbu. Ibn el-Mubarek je rekao kako je hutbu naučio napamet. Neko od prisutnih je to čuo i zatražio da je ponovi što je ovaj i učinio ponovivši je od riječi do riječi.¹⁷

El-Jafi'i u djelu *Miraetul-Džinnan* i Ibn el-Imad el-Hanbeli u *Šezeratuz-Zeheb* su spomenuli da je Ibn el-Mubarek pred samu smrt krenuo putem izrazitog asketizma.

Međutim, ovo se ne nalazi kod ranijih autora koji su pisali njegovu biografiju, kao što su: Ibn-Sa'id, Ibn-Hibban, El-Hatib el-Bagdadi, Halife bin Hajjat, Ebu Abdullah el-Halim en-Nejsaburi, te je to navelo mnoge da posumnjaju u autentičnost ovog predanja. Posebno uzimajući u vidu činjenicu da je to bilo suprotno cjelokupnom sistemu življenja koji je Ibn el-Mubarek izgradio i koji je zagovarao, radeći za ovaj svijet kao da nikada neće umrijeti i pripremajući se za Onaj kao da će sutra preseliti.

---

¹⁷ Ebu el-Vefa el-Meragi, *Abdullah ibn el-Mubarek*, str. 33.

Ne treba zanemariti činjenicu da su kasniji zagovornici ekstremnog asketizma tražili uporište u prvim generacijama muslimana pozivajući se na skromnost Ibn el-Mubareka i njemu sličnih autoriteta, a koji se nije u potpunosti slagao sa njihovom vizijom *zuhda*. Time bi na neki način legalizirali kasniji ekstremni asketizam.

Preselio je na Ahiret 181. godine po Hidžri.

Ostalo je zabilježeno da je 11 smrtnom času pogledao prema nebu i nasmijao se, a onda pro-
učio: *Za ovako nešto neka se trude trudbenici.*¹⁸
(Es-Saffat, 61)

---

¹⁸ *Minhadžul-abidin*, (Staze sljedbenika islama), str. 200.

ANEGDOTE IZ ŽIVOTA

DOBROČINSTVO PREMA DRUGIMA

Muhammed bin Ali bin el-Hasan bin Šekik je pripovijedao kako mu je otac pričao da su Abdullahovi prijatelji iz Merva, kada je došlo vrijeme odlaska na hadž, tražili da zajedno s njim idu na put hodočašća. Pristao je pod uslovom da mu daju sav novac koji su planirali potrošiti na putu kako bi njime raspolagao. Sav taj novac je stavio u svoju seharu i čitavim putem od Merva do Bagdada pokrivao sve njihove troškove. Kupovao im je najkvalitetniju hranu i poslastice. Iz Bagdada su svi izišli u najboljoj odjeći, a sve to na Abdullahov račun. U Medini bi ih upitao šta su im rođaci poručili da kupe, pa bi im za to izdvojio novac. Tako bi postupio i u Meki. U povratku bi i dalje snosio sve troškove dok god se nisu vratili kućama, a onda je platio da se kuća svakog hadžije ukraši. Tri dana po povratku pozvao je sve hadžije iz svoje pratnje na ručak i svakome vratio kesicu s novcem.¹⁹

---

¹⁹ *Sifetus-Safve*, 4/ 126.

Jednom prilikom Abdullah bin el-Mubarek je sa prijateljima krenuo na hadž. Kada su prošli kroz nekoliko gradova uginula im je ptica za lov. Abdullah je naredio da je bace na obližnje smetlište. Dok su se njegovi prijatelji udalživali, on se zadržao toliko da je mogao primijetiti djevojku koja je izašla iz obližnje kuće i uzela bačenu lešinu.

Abdullah je pošao za njom do njezine kuće i upitao je zašto je uzela lešinu. Djevojka mu je odgovorila da živi sa bratom i da nemaju ništa osim odjeće na sebi, a hrane se samo onim što nađu na smetlištu. Još mu je ispričala kako im je otac bio bogat i da su im zbog nečijeg zuluma uzeli sve što su imali, a oca ubili.

Pogoden njezinom pričom Ibn el-Mubarek je naredio da se karavana vrati, a zatim je upitao onoga kod kog mu je bio novac o iznosu s kojim raspolaže. Ovaj reče da ima hiljadu dinara. Abdullah naredi da odbroji dvadeset dinara koliko mu je potrebno da se vrati kući, a ostatak da da sirotoj djevojci. “Ovo nam je bolje od toga da obavimo hadž ove godine.” – dodao je i vratio se u Merv.²⁰

---

²⁰ El-Bidaje ve en-nihaje, 20/ 203.

Muhamed bin Isa je pričao kako je Abdullah bin el-Mubarek često navraćao u Er-Riku. Tamo je imao mladića koji bi mu za vrijeme boravka u gradu pomagao u poslovima i uz to slušao hadise kojima je Abdullah podučavao. Jednom prilikom Abdullah dođe u Er-Riku, ali ga mladić ne dočeka. Pošto je bio pošao s mudžahidima u bitku, nije se dugo zadržavao i nije se posebno raspitivao o mladiću. To je učinio tek nakon što se vratio. Saznao je da je uhapšen zbog duga koji nije mogao vratiti. Abdullah se nije prestao raspitivati sve dok nije saznao kome je mladić dužan i o kolikom se iznosu radi. Platio je mladićev dug od deset hiljada dirhema. Čovjeka kome je vratio dug Abdullah je zamolio da odmah ujutru zatraži mladićevo oslobađanje i da nikome ne kaže ko je izmirio dug sve dok Abdullah ne preseli na Bolji svijet.

Ibn el-Mubarek je napustio Er-Riku početkom noći a, negdje u isto vrijeme, i mladić je izišao iz zatvora. Čuvši da je Ibn el-Mubarek bio u gradu i da se raspitivao za njega, te da je, nedavno krenuo na put kući, mladić krenu za Abdullahom. Kada ga je stigao, Abdullah ga upita gdje je bio i zašto ga

nije vidio u gradu. "Bio sam zatvoren zbog duga." – odgovori mladić. Abdullah ga onda, kao da ne zna, upita o načinu na koji se oslobodio. Mladić ispriča sve o neznanom čovjeku koji je platio dug, a Abdullah ga posavjetova da se zahvali Uzvišenom, Koji mu je pomogao da riješi probleme. Sve do poslije Abdullahove smrti, mladić nije saznao ko mu je izmirio dug.²¹

Seleme bin Sulejman je govorio: "Jednog dana je došao neki čovjek kod Ibn el-Mubareka tražeći od njega da mu otplati njegov dug. Ibn el-Mubarek ga posla s pismom upućenom jednom od njegovih zastupnika. Kada je došao, zastupnik ga upita koliku svotu je tražio da otplati svoj dug. Čovjek odgovori: "Sedam stotina dirhema." Zastupnik zatim napisao pismo u kom obavještava Ibn el-Mubareka da je čovjek tražio 700 dirhema, a da mu je on napisao 7000, a ljetina je propala. Abdullah mu je odgovorio pismom u kome kaže: "Ako je ljetina bila slaba i propala, pa i naš život je prolazan? Isplati ono što sam ti napisao u prvom

---

²¹ *Sifetus-Safve* 4/ 126.

pismu, jer Allah voli kada čovjek iznenadi svoga brata dobrom.”²²

Ismail bin Ajaš je govorio: “Na Zemlji nema nikoga kao što je Abdullah bin el-Mubarek. Ne znam da je Uzvišeni stvorio ijednu lijepu osobinu a da je nije dao Abdullahu. Oni koji su ga poznavali pričali su mi da su sa njim putovali od Egipta do Mekke i da im je cijelim putem kupovao najbolju hranu dok je on svakog dana postio.”²³

O POŠTENJU

Hasan bin Arefe je pričao kako je Ibn el-Mubarek na jednom svom putovanju u Šam posudio olovku da njome nešto zapiše. Kada se vratio u Merv ugledao je u svom prtljagu pozajmljenu olovku. Odmah se vratio u Šam i vratio olovku osobi od koje ju je posudio.

O HRABROSTI

Abedetu bin Sulejman je govorio: “Učestvovao sam s Ibn el-Mubarekom u jednoj bici protiv Rimljana. Kada su se vojske sučelile, izišao je jedan

---

²² *Sifetus-Safve*, 4/ 118.

²³ *Sifetus-Safve*, 4/ 128.

Rimljanin i tražio da neko iziđe na dvoboj. Istupio je jedan čovjek i nakon duže borbe Rimljan ga ubi. Isto je bilo i sa drugim koji mu se pokušao suprotstaviti. Onda je izišao jedan musliman i nakon duže borbe uspio je ubiti Rimljanina. Bio sam od onih koji su se gurali oko ovog junaka kako bi ga vidio, ali je on svoje lice bio sakrio okovratnikom. Nisam se mogao strpiti, povukao sam jedan kraj okovratnika i spazio Abdullaha bin el-Mubareka. Okrenuo se i rekao mi: 'Zar si i ti, Ibn Amru, od onih koji mi ne žele dobro!?'²⁴

O VRJEDNOVANJU ZNANJA

Abdullah bin Ebil-Abas, vladar Merva, je jednom prilikom noću došao kući Abdullahu bin el-Mubareku kako bi ga podučio nekom hadisu. Sa sobom je bio poveo i pisara i ponio papire i pera, ali ga je Abdullah odbio podučiti. Vladar ga je tri puta zamolio, ali je Abdullah bio neumoljiv. Razočaran, vladar naredi pisaru da skupi papire, i reče: "Očigledno Ebu Abdurrahman ne vidi da sam dostojan da me poduči hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s." Kada su krenuli da napuste kuću, Ibn el-Mubarek ih je ispratio do kućnih

---

²⁴ *Sifetus-Safve*, 4/ 128.

vrata. Vladař reče: “Nisi me smatrao dostojnim da me podučiš, a sada me ispraćaš!?” Abdullah odgovori: “Spreman sam potčiniti ti svoje tijelo, ali ne i hadise Allahovog Poslanika, s.a.v.s.”²⁵

O NJEGOVOJ BOGOBOJAZNOSTI

El-Kasim bin Muhammed je pričař: “Putovao sam s Abdullahom bin el-Mubarekom i često sam se pitao: ‘Po čemu je ovaj čovjek bolji od nas pa je tako poznat među ljudima? Ako on klanja, pa i mi klanjamo, a ako on posti, pa i mi postimo! A ako on ratuje, pa i mi ratujemo, ako on obavlja hadž, pa i mi ga obavljamo!’

Tako smo jednom, dok smo putovali u Šam, zanoćili u jednoj kući. Iznenada se ugasila lampa i neko od nas je izišao da je ponovo upali. Kada se svjetlost vratila u sobu, pogledao sam u Ibn el-Mubareka i vidio da mu se brada bila natopila suzama. Pomislio sam: ‘Prestigao nas je Ibn el-Mubarek ovom bogobojaznošću!’ Mora da se prisjetio kabura i Onoga svijeta kada smo bili u onom mraku.”²⁶

---

²⁵ Ebu el-Vefa el-Meragi, *Abdullah ibn el-Mubarek*, str. 17.

²⁶ *Sifetus-Safve*, 4/ 129.

O ISTRAJNOSTI U PODUČAVANJL

Ali bin el-Hasan bin Šekik je pripovijedao kako je u jednoj izrazito hladnoj noći pošao za Abdullahom da ga isprati iz džamije. Kada su došli do vrata, ovaj ga je počeo preispitivati hadise kojima ga je ranije podučio, sve dok mujezin nije proučio ezan za sabah-namaz.²⁷

O DESETOSTRUKOM

UVEĆAVANJU NAGRADE

U domu Abdullaha bin el-Mubareka je jednog dana odsjelo deset učenih gostiju – sve znalac do znalca. On ne imade ništa da ih ugosti, do konja na kom je jedne godine išao na hadž, a druge u borbu. On zakla konja, skuha jelo i primače ga gostima. Njegova žena povika: “Zar na ovome svijetu nisi ničim drugim imao da ih počastiš osim vrancem!? Zašto si ga zaklao!?” Abdullah bin el-Mubarek, čuvši te riječi, uđe u kuću, uze opskrbe koliko je vrijednost ženinog vjenčanog dara i pusti je istog trena, rekavši: “Meni ne priliči i ne odgovara žena koja se srdi na goste!”

Ne prođe mnogo, dođe mu neki čovjek i reče: “O imame muslimana, imam kćerku kojoj je majka

---

²⁷ *Tezkire*, 1/ 277.

umrla. Ona svaki dan plače i od tuge i jada trga odjeću. Danas hoće da prisustvuje tvom predavanju, pa joj reci koju riječ utjehe da bi joj se utješilo srce!” Kad Ibn el-Mubarek sjede za govornicu, održa predavanje koje ju je utješilo i ublažilo tugu za majkom. Djevojka je, vrativši se kući, kazala ocu: “Pokajala sam se zbog tugovanja i plakanja. Neću se više srditi na Boga Veličanstvenog i Uzvišenog! Ali, imam jednu potrebu.” “Kakvu?” – upita je otac. “Govoriš mi uvijek da me ugledni mladići prose i da moju ruku traže velikani i bogataši, pa te zaklinjem Bogom da me vjenčaš samo za Abdullaha bin el-Mubareka. Ako u koga od nas ima vjere, to je on.” – reče djevojka.

Otac je udade za Abdullaha bin el-Mubareka, odnese joj veliki namještaj i daje golemo bogatstvo. Abdullahu bin el-Mubareku posla deset konja da na njima vojuje na Božijem putu.

Abdullah usni san u kom vidje nekoga kako mu govori: “Ako si radi Nas pustio staru ženu, evo dadosmo ti djevojku mladu, djevicu! A ako si zbog Nas zaklao vranca svojim gostima, evo dadosmo ti deset umjesto onoga jednog! Sve to učinismo da znaš da se kod Nas jedno dobro djelo računa deseterostruko! Kod Nas neće propasti nagrada

dobročiniteljima. Svako ko poduzme nešto radi Nas, pa (misli da) gubi, neka zna da ne gubi.”²⁸

Abdurrahman bin Ubejdullah je rekao: “Bili smo kod Fudajla bin Ijada kada mu je došao haber o smrti Abdullaha bin el-Mubareka, pa je on rekao: ‘Allah mu se smilovao, nije iza sebe ostavio nikoga ko bi mu bio ravan.’”²⁹

---

²⁸ *Savjeti vlastima*, str. 279-280.

²⁹ *Sifetus-Safve*. 4/ 122.

MUDRE IZREKE

Mudrosti koje smo ovdje skupili, a koje se pripisuju Abdullahu bin el-Mubareku u muslimanskoj tradiciji se nazivaju *hikmet*, čiji pluralni oblik glasi *hikem*. Ovaj pojam ima više značenja u arapskom jeziku: mudrost, razboritost, znanje, filozofija, istinitost, pravednost, medicina, izreka, maksima, princip, motiv i slično.

El-Džurdžani, u djelu *Et-Tarifāt* (Definicije), pojam *hikmet* definira kao “nauku koja se bavi spoznajom suštine stvari, shodno ljudskim mogućnostima, na način na koji se one manifestuju u postojanju.” Čini se da on ovdje *hikmet* poistovjećuje sa filozofijom, što je trend koji je bio prisutan u kasnijim razdobljima islama. Međutim, i pored toga, on spominje i definicije koje su davane ranije, bez preciziranja izvora, a prema kojima je *hikmet* jedinstvo znanja i djelovanja; svaka misao koja označava istinu; jezgrovi i razumski prihvatljiva misao u kojoj nema viška riječi; postavljanje stvari na njihovo mjesto.³⁰

Hikmeti i mudrosti Ibn el-Mubareka su sinteza svih ovih definicija i kao takve ih treba razumijevati. One su jedinstvo višestranog znanja, iskustva i

---

³⁰ El-Džurdžani, *Et-tarifāt* str. 123-124.

prakse koja pretenduje da, nadahnuta istinama Objave, osvijetli put moralnog uzdizanja. To su jednostavne i nadahnjujuće mudrosti ili savjeti kazani u pravo vrijeme i na pravom mjestu.

Abdullah bin el-Mubarek je rekao: “Robovi dunjaluka napuste dunjaluk a da ne okuse najljepše što on ima da ponudi.” Upitaše: “A šta je to na dunjaluku najljepše?” “Spoznaja Uzvišenog Allaha.” – odgovori on.³¹

Poniženje dolazi uz pohlepu.³²

Najučeniji se treba najviše bojati Allaha.³³

---

³¹ *Hiljetul-evlija*, 8/167.

³² *Behdžetul-medžalis*, 2/160.

³³ *Hiljetul-evlija*, 8/168.

Kako neko može tvrditi da je učen ako nije bogobožan i skroman!?³⁴

* * *

Ahlak je vedrina i osmjehnutost lica, činjenje dobra i suzdržavanje od uznemiravanja, činjenja zla i neugodnosti drugima.³⁵

* * *

Da nahranim siromaha jednim zalogajem draže mi je nego da sam izgradim džamiju.³⁶

* * *

Ništa me ne pogađa kao to što ne mogu naći nikoga ko bi mi bio brat po vjeri, u ime Allaha.³⁷

* * *

---

³⁴ Eš-Š'arani, *Et-Tabakatul-kubra*, 1/51.

³⁵ *Hiljetul-evlija*, 8/ 168.

³⁶ *Tenbihul-Mugterin*, str. 168.

³⁷ *Sifetus-Safve*, 4/125.

Pitali su Abdullaha bin el-Mubareka: “Šta je bolje: pamet ili odgoj?” Pa je odgovorio: “Pamet je bolja!” “A šta je pamet?” – upitaše dalje. Pamet je u tome da učiš i radiš po znanju. Pamet je kad znaš kako da radiš.” – odgovorio je on.³⁸

Kada bi se čovjek čuvao stotinu loših stvari a činio samo jednu od njih, ne bi bio od onih koji se čuvaju od zla. Tako i kada bi čovjek imao samo jednu džahilijetsku osobinu, bio bi džahil. Zar nisi čuo šta je Uzvišeni rekao Nuhu, kada je ovaj kazao: *Doista je moj sin od porodice moje.* (Hud, 45) Rekao mu je: *Savjetujem te da neznalica ne budeš.* (Hud, 46)³⁹

Znanje počinje čvrstom odlukom, zatim dolazi slušanje, razumijevanje, pa pamćenje, a na kraju širenje (podučavanje drugih).⁴⁰

---

³⁸ *Savjeti vlastima*, str. 269.

³⁹ *Hiljetul-evlija*, 8/167.

⁴⁰ *Ed-Dibadžl-Muzeheb*, str.131.

* * *

Kako se dobrom može ispuniti srce koje je puno ljubavi prema dunjaluku i okovano grijesima!?⁴¹

* * *

Neko je upitao Abdullaha o lijeku za srce, a on je odgovorio: "Lijek za srce je da što manje susrećeš ljude."⁴²

* * *

Ko od vas nauči Kur'ana koliko mu je dovoljno za namaz, neka se posveti znanju, jer se kroz znanje spoznaje značenje Kur'ana."⁴³

* * *

---

⁴¹ *Hiljetul-evlija*, 8/ 167.

⁴² Mervezi dr. Abdul-Medžida el-Muhtesiba, *Abdullah ibn el-Mubarek*, str. 130.

⁴³ Eš-Š'arani, *Et-Tabakatul-kubra*, 1/50.

Hatib el-Bagdadi navodi predanje u kome spominje da se Abdullah b. el-Mubarek obratio Sufjanu es-Sevriju: "Ebu Abdullahu, koliko je Ebu Hanife daleko od ogovaranja? Nikada ga nisam čuo da ogovara čak ni neprijatelja!" Sufjan mu je odgovorio: "Tako mi Allaha, on je toliko pametan da tim činom nije htio uništiti svoja dobra djela."⁴⁴

U ovom našem dobu ne znam nikoga ko je spreman da otvorenih prsa prihvati savjet.⁴⁵

Neko se tako jednom prilikom požalio kako više nema ljudi koji su spremni drugima dati savjet. Abdullah ga upita: "A gdje su oni koji su spremni da ga prihvate!?"⁴⁶

---

⁴⁴ *Tarihu Bagdad*, 10/153.

⁴⁵ Eš-Š'arani, *Et-Tabakatul-kubra*, 1/50.

⁴⁶ *Hiljetul-evlija* 8/166.

Od dunjaluka treba uzimati samo onoliko koliko je dovoljno za jedan dan.⁴⁷

* * *

Onaj ko se strpi kratko trpi, a onaj ko se ne strpi kratko uživa.

* * *

Neko je od Abdullaha bin el-Mubareka zatražio savjet, pa mu je on rekao: "Ostavi se pretjeranog zagledavanja, bit ćeš bogobožazan. Ostavi se pretjeranog govora, bit ćeš mudar. Ostavi se pretjeranog jedenja, bit ćeš od onih koji su istrajni u pokornosti (ibadetu). Ostavi se traganja za greškama drugih, pa ćeš početi primjećivati vlastite greške."⁴⁸

* * *

Neko je rekao Abdullahu bin el-Mubareku: "Ja sebe vidim boljim od onoga ko je iz nepravde ubio drugog čovjeka." Na ovo mu je Abdullah

---

⁴⁷ Eš-Š'arani, *Et-Tabakatul-Kubra*, 1/52.

⁴⁸ *Tenbihul-Mugterin* str. 88.

odgovorio: “Tvoja samouvjerenost je gora od čina onoga koji je nepravedno ubio drugog čovjeka.”⁴⁹

Šekik bin Ibrahim je pričao kako je neko rekao Ibn el-Mubareku: “Zašto ti, nakon što klanjaš, ne ostaneš da sjediš s nama?” Abdullah mu je odgovorio: “Odlazim da bih provodio vrijeme sa ashabima i tabiinima.” “A gdje su sada ashabi i tabiini?” – upitaše ga. On odgovori: “Kroz ono znanja što imam pratim predanja o njima i njihovim djelima. Šta bih mogao činiti da sa vama ostanem kada vi samo druge tračate!?”⁵⁰

Pametn čovjek ne treba olahko shvatiti trojicu: alima, vladara i brata u vjeri. Onaj ko olahko shvata ulemu, ostane bez Onoga svijeta. Ko olahko shvata vladara, ostane bez ovoga svijeta. A ko olahko shvata brata u vjeri, ostane bez ugleda.⁵¹

---

⁴⁹ *Tenbihul-Mugterin* str. 166.

⁵⁰ *Hiljetul-evlija*, 8/164.

⁵¹ Eš-Š'arani, *Et-Tabakatul-kubra*, 1/51.

* * *

Bišr bin el-Haris je pričaio kako je neko upitao Ibn el-Mubareka o hadisu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., dok je hodao, na što mu je Abdullah bin el-Mubarek odgovorio: “Tako se ne poštuje znanje.”

Bišr je dodao kako mu se ovaj Mubarekov postupak jako dopao.⁵²

* * *

Koliko malih djela nijet učini krupnim, a koliko velikih djela učini sitnim.⁵³

* * *

Izabrao sam četiri riječi (četiri poruke, op. aut.) iz četiri hiljade hadisa:

- ne povodi se za onim što ti žena kaže,
- ne obmanjuj se imetkom,
- ne opterećuj stomak preko njegovih mogućnosti i

---

⁵² *Hiljetul-evlġa*, 8/166.

⁵³ Eš-Š'arani, *Et-Tabakatul-kubra*, 1/51.

- uči samo ono što će ti koristiti!⁵⁴

Voli povučenost i preziri slavu! Ne pokazuj da voliš povučenost jer će te to uzdići iznad drugih. Doista je onaj koji za sebe tvrdi da je skroman izišao iz okvira skromnosti, jer time privlači hvalu i veličanje drugih.⁵⁵

Koliko hafiza Kur'an proklinje iz njihove unutrašnjosti. Kada god se takav ogriješi o svoga Gospodara, Kur'an mu se obrati iz njegove unutrašnjosti riječima: 'Ne nosim se ja zbog toga. Zar te nije stid Allaha!?'⁵⁶

Dunjaluk je zatvor za vjernika. Najbolja djela koja može činiti u tom zatvoru su strpljenje i obuzdavanje srdžbe. Vjernik na ovom svijetu

---

⁵⁴ Eš-Š'arani, *Et-Tabakatul-kubra* 'aranija, 1/51.

⁵⁵ Eš-Š'arani, *Et-Tabakatul-kubra*, 1/51

⁵⁶ *Tenbihul-Mugterin*, str. 181.

neće naći mir niti sreću. Oni su za vjernika na Onome svijetu.”⁵⁷

Ibn el-Mubarek je jednom prilikom prošao pored svećenika koji je stajao pored groblja u čijoj neposrednoj blizini se nalazilo smetlišće, pa mu je rekao: “O svešćeniče, to tamo su ostaci ljudi, a ono onamo ostaci imetka, pa iz toga izvuci pouku.”⁵⁸

Neko je upitao Ibn el-Mubareka o riječima koje je Lukman, a.s., rekao svome sinu: “Ako je govor od srebra, onda je šutnja od zlata.”, pa je odgovorio: “Ako je govor u pokornosti Allahu od srebra, onda je šutnja o onome što je grijeh od zlata.”⁵⁹

---

⁵⁷ *Tenbihul-Mugterin*, str. 83.

⁵⁸ *Sijer Ealamin-Nubela*, 8/ 409.

⁵⁹ *Džamiul-ulumi vel-hikem*, str. 117.

Manji prijestup je ući u Vatru zbog vidljivih grijeha nego zbog licemjerstva i traženja ugleda kod drugih činjenjem dobrih djela.”⁶⁰

Suvejd bin S'aid je rekao: “Vidio sam Ibn el-Mubareka u Mekki kako je došao do vrela Zemzem, napio se njegove vode, a zatim se okrenuo prema kibli i rekao: ‘O Allahu, doista nam je govorio Ibn el-Muemil od Ebu ez-Zubejra, a ovaj od Džabira, da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: ‘Zemzem je za ono za šta se pije (tj. za ono što čovjek zanijeti)’, pa evo ja pijem da mi ti utoliš ahiretsku žeđ.’ A zatim se opet napio Zemzema.”⁶¹

Neko je upitao Abdullaha: “Čega se alim treba čuvati?” “Treba se kloniti svega što mu je Allah zabranio i uzdignuti se od dunjaluka tako da mu i ne pada na pamet.”⁶²

---

⁶⁰ *Tenbihul-Mugterin*, str. 95.

⁶¹ *Sijer Ealamin-Nubela*, 8/393.

⁶² *Hiljetul-evlija*, 8/167.

* * *

Trudi se da sjediš sa siromasima. Nikada ne sijeli sa novotarima u vjeri (onima koji izmišljaju ili čine bid'ate).⁶³

* * *

“Draže mi je da ostavim jedan dirhem oko kog sam u dilemi (da li je halal ili haram) nego da kao sadaku podijelim sto hiljada dirhema, i još sto hiljada dirhema, i još sto hiljada dirhema...” – i tako je govorio sve dok nije spomenuo šest stotina hiljada dirhema.⁶⁴

* * *

U slabim (daif) hadisima nećeš naći ništa što vrijedi, a da to nema u vjerodostojnim (sahih) hadisima.”⁶⁵

* * *

---

⁶³ *Sijer Ealamin-Nubela*, 8/399.

⁶⁴ Eš-Š'arani, *Et-Tabakatul-kubra*, 1/51.

⁶⁵ *Sijer Ealamin-Nubela*, 8/403.

Srce je kao ogledalo ako se stalno čisti i blješti, ali je kao stoka koja se zagubi ako se njome ne upravlja (ako se ne kontroliše).⁶⁶

Ko zametne smutnju neće se ni sam od nje spasiti, ma koliko se trudio.⁶⁷

El-Fudajl bin Ijad je pitao Ibn el-Mubareka: “Kako to da nama naređuješ skromnost, a ti nabavljaš robu i trguješ?” “O Ebu Ali, ja to činim kako bih sačuvao obraz, čast i kako bih se time pomogao u pokornosti Allahu.” – odgovori Mubarek.⁶⁸

Čovjeka neće iz okvira skromnosti izvesti onoliko dunjaluka koliko mu je potrebno da sačuva svoj obraz i da ne traži od drugih.⁶⁹

---

⁶⁶ *Risaletul-musteršidin*, str. 115.

⁶⁷ *Risaletul-musteršidin*, str. 118.

⁶⁸ *Sijer Ealamin-Nubela*, 8/387.

⁶⁹ Eš-Š’arani, *Et-Tabakatul-kubra*, 1/52.

Etiku i moral smo počeli izučavati onda kada smo izgubili žive uzore.⁷⁰

Neko je Ibn el-Mubareku spomenuo Jusufa bin Esbata i to kako je on činio puno ibadeta (iste vrste), na što je ibn el-Mubarek rekao: "Spomenuli ste čovjeka čiji spomen je lijek za dušu. Ali kada bi svi ljudi bili kao on, ko bi oživio druge sunnete Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kao što su posjeta bolesniku, odlazak na dženazu i druga bogougodna djela?"⁷¹

Milost se spušta u srca samim spomenom dobrih ljudi.⁷²

Neko upita Abdullaha bin el-Mubareka: "Do kada ćeš zapisivati hadise?" Abdullah odgovori:

---

⁷⁰ *Hiljatul-evlija*, 8/169.

⁷¹ Eš-Š'arani, *Et-Tabakatul-kubra*, 1/51.

⁷² Eš-Š'arani, *Et-Tabakatul-kubra*, 1/51.

“Možda baš ono od čega ću se najviše okoristiti još nisam zapisao (naučio).”⁷³

* * *

Čovjek je zatražio od Ibn el-Mubareka savjet, pa mu je on rekao: “Shvati koliko istinski vrijediš.”⁷⁴

* * *

Kada čovjek spozna koliko istinski vrijedi, postane sam sebi bezvredniji od psa.⁷⁵

* * *

Lijep moral je skoro trećina vjere.⁷⁶

* * *

Vlast skromnog čovjeka je vrijednija od vlasti vladara. Obični vladar ne može skupiti ljude osim

---

⁷³ *Sifetüs-Safve*, 4/128.

⁷⁴ *Sifetüs-Safve*, 4/128.

⁷⁵ *Hiljetul-evlija*, 8/168.

⁷⁶ *Sifetüs-Safve*, 4/128.

štapom, dok skroman čovjek iako bježi od ljudi oni ga slijede i slušaju šta im on kaže.⁷⁷

Ovome u prilog govori i događaj koji je Eš-Š'arani spomenuo u djelu *Et-Tabakatul-kubra*. Eš'as bin Š'ube je pripovijedao kako je, dok je Harun er-Rešid bio u Er-Riki, u grad došao Abdullah ibn el-Mubarek, pa su mu ljudi pohitali u susret. U silnoj žurbi masa je trgala papuče sa nogu i dizala ogroman oblak prašine. To je privuklo pažnju Harunove žene, koja je posmatrala sa visokog tornja u dvorcu, pa je upitala o razlogu sve te trke. Neko od prisutnih joj je odgovorio da je to alim iz Horasana koji je u posjeti gradu. Majka sina Vladara pravovjernih je na to odgovorila: "Tako mi Allaha, ovo je istinska vlast, a ne vlast Haruna er-Rešida, kom ljude skupljaju bičevima, štapovima, gardom i pomagačima!"⁷⁸

---

⁷⁷ Eš-Š'arani, *Et-Tabakatul-kubra*, 1/51

⁷⁸ Eš-Š'arani, *Et-Tabakatul-kubra*, 1/51

Habib el-Džellab je pričao: “Pitao sam Ibn el-Mubareka: ‘Šta je to najbolje što čovjeku može biti dato?’ Odgovorio mi je: ‘Oštroumnost.’ ‘A šta ako mu to nije dato?’ ‘Onda lijep moral.’ – odgovorio je. ‘A šta ako mu ni to nije dato?’ – opet sam upitao. ‘Onda plemenit brat s kojim se savjetuje.’ – reče. ‘A šta ako nema ni to?’ – insistirao sam. ‘Onda duga šutnja.’ ‘A ako mu to nije dato?’ ‘Onda rana smrt.’ – odgovori.⁷⁹

Ko ne dijeli znanje koje ima sa drugima, bude iskušan jednom od tri stvari: ranom smrću koja odnese i njega i njegovo znanje, zaboravom, ili, pak, time da se prikloni vladaru pa njegovo znanje jednostavno iščezne.⁸⁰

Neko je upitao Ibn el-Mubareka o tome šta da radi u slobodnom vremenu: da li da se podučava Kur'anu ili da stiče druge oblike znanja. On mu je odgovorio pitanjem: “Da li znaš Kur'ana toliko

---

⁷⁹ *Sijer Ealamin-Nubela*, 8/397.

⁸⁰ *Sijer Ealamin-Nubela*, 8/397.

da možeš obavljati namaz?” Čovjek je odgovorio: “Znam dovoljno.” “Onda provodi vrijeme u stjecanju znanja koje će ti pomoći da razumiješ Kur'an.”⁸¹

Ako čovjek ima više dobrih nego loših osobina onda mu niko ne spominje one loše. Tako, ako čovjek ima više loših osobina nego dobrih, niko mu ne spominje one dobre.⁸²

Mudar čovjek uvijek ima strah od četiri stvari:

- grijeha koji je počinio davno i ne zna da li će mu ga Uzvišeni oprostiti ili ga za njega kazniti;
- godina koje su mu preostale i u kojima ne zna kakve ga sve propasti možda čekaju;
- blagodati koja mu je data a u kojoj je možda propast za njega.

---

⁸¹ *Hiljetul-evlija*, 8/165.

⁸² *Sijer Ealamin-Nubela*, 8/397.

– i zablude koja mu se uljepša i učini kao uputa, pa mu srce zaluta slijedeći je. Doista, čovjek može ostati bez vjere a da i ne osjeti.⁸³

* * *

Nu'ajm bin Hamad je rekao: "Abdullah bin el-Mubarek je puno vremena provodio u kući, zbog čega ga je neko upitao: 'Zar se ne plašiš da ćeš podivljati?' On odgovori: 'Kako da podivljam kada sam ja sa Poslanikom, s.a.v.s. (tj. njegovim hadisima i onim što se od njega prenosi)!?'"⁸⁴

* * *

Stjecali smo znanje radi dunjaluka, ali nas je baš to znanje uputilo da se dunjaluka klonimo.⁸⁵

* * *

Dobre ljude prije nas je njihov nefis sam od sebe podsticao na dobro. Naš nefis nas ne podržava

---

⁸³ *Sijer Ealamin-Nubela*, 8/406.

⁸⁴ *Sifetus-Safve*, 4/122.

⁸⁵ *Sifetus-Safve*, 4/128.

u dobru osim kada je prisiljen, zato se moramo naviknuti da ga prisiljavamo.”⁸⁶

* * *

Skroman je onaj ko ako ima nešto od dunjaluka ne veseli se, a ako izgubi nešto od njega ne žalosti se.⁸⁷

* * *

Neko je rekao Ibn el-Mubareku: “O zahide! (O skromniče).” “Skroman je bio Omer bin Abdulaziz kom je dunjaluk bio na dohvat ruke, pa ga je on ostavio. A ja, u čemu sam ja to skroman!? Šta sam ja to ostavio!?” – ‘odgovorio je on.⁸⁸

* * *

Nije od nas onaj ko odlazi vladarima na vrata, tvrdeći da to čini kako bi ih podsticao na dobre

---

⁸⁶ *Sifetus-Safve*, 4/129.

⁸⁷ Komentar *Risaletul-musteršidin*, 3/40.

⁸⁸ *Ihja Ulumid-din*, 2/217.

postupke a od loših ih odvrćao, već onaj ko ih se kloni.⁸⁹

Neki krojač je upitao Ibn el-Mubareka: “Ja šijem vladarima odjeću, pa da li se plašiš da sam i ja od onih koji potpomažu nasilnike?”

“Ne, oni koji tebi prodaju iglu i konac su od onih koji potpomažu nasilnike, a ti si jedan od nasilnika.” – odgovori Ibn el-Mubarek.⁹⁰

“Vrhunac skromnosti je da pokažeš skromnost pred onim ko je ispod tebe u dunjalučkim mjerilima. Time ćeš ga podučiti da ti nisi bolji od njega zbog onoga što imaš od blagodati ovoga svijeta. I da se uzvisiš iznad onoga ko je iznad tebe u dunjalučkim mjerilima kako bi ga podučio da on

---

⁸⁹ Muhammed Osman Džemal, *Abdullah ibn el-Mubarek*, str. 236.

⁹⁰ *Ihja Ulumid-din*, 2/13.

nije bolji od tebe zbog onoga što ima od blagodati ovoga svijeta.”⁹¹

Najbolja skromnost je ona koja je najskrivenija od ljudi.⁹²

Hassan i Suvejd, dva Ibn el-Mubarekova pratioca, prenose da su pričali kako su s Ibn el-Mubarekom izišli u Šam radi učestvovanja u džihadu u pograničnim mjestima islamske države. Kada je Ibn el-Mubarek vidio kako ljudi tamo provode dane u ibadetu i svakodnevnim borbama, okrenuo se njima dvojici i rekao: “Allahovi smo i Njemu se vraćamo. Žao mi je godina koje smo protraćili, dana i noći koje smo proveli uz poeziju dok su sve vrijeme vrata Dženneta ovdje bila otvorena.”

“Jednom smo tako hodali ulicama El-Masiseta i naišli na pijanca koji je glasno pjevao:

---

⁹¹ *Ihja Ulumid-din*, 3/342.

⁹² *El-Bejan ve el-Tebjin*, 3/168

Ponizila me je strast pa sam sada ponižen. A još uz to nemam puta do onoga za čim žudim.

Ibn el-Mubarek je izvadio svoje spise i zapisao stihove. ‘Zar zapisuješ stihove koje si čuo od jednog pijanca!?’ – upitasmu. ‘Zar nisi čuo narodnu izreku koja kaže: ‘Možda se i dragulj nađe u smetljištu?’⁹³ – odgovori nam.“

Mišljenja sam da onaj ko ima čak i deset hiljada dirhema ne treba prestati privređivati. Nisam siguran da će ako prestane raditi nastaviti da pomaže komšije i svoju porodicu. (Zato što ljude, koji nisu skloni istinskom zuhdu ako nemaju stalan izvor privređivanja, postaje strah za egzistenciju ma kolika im bila uštedevina.)⁹⁴

Ebu Vehb el-Mervezi prenosi: “Upitao sam Ibn el-Mubareka o oholosti, pa mi je rekao: ‘Ohol je onaj ko ljudima okreće leđa.’ Zatim sam ga upitao

---

⁹³ *El-Akd el-Ferid*, 6/21.

⁹⁴ *El-Muntezam*, 9/161.

o umišljenosti, pa mi je odgovorio: ‘Umišljenost je da čovjek misli da ima nešto što niko drugi nema. Ne znam da vjernik može imati goru osobinu od umišljenosti.’”⁹⁵

Neko je upitao nešto Ibn el-Mubareka u prisustvu Sufjana bin Ujejne, a on je odgovorio: “Nije mi dozvoljeno da odgovaram u prisustvu naših velikana (misleći na Sufjana bin Ujejnu).”⁹⁶

“Davud, a.s., je rekao svome sinu Sulejmanu, a.s.: “O sine moj, doista ćeš bogobožnost kod čovjeka prepoznati po tri znaka:

- po oslanjanju na Uzvišenog u nevoljama,
- po zadovoljstvu onim što mu je Uzvišeni dao i
- po strpljenju u iskušenjima.”⁹⁷

---

⁹⁵ *Sijer Ealamun-Nubela*, 8/407.

⁹⁶ *Sijer Ealamun-Nubela*, 8/420.

⁹⁷ *Ez-Zuhd el-kebir* od El-Bejhakija pod redni brojem 966.

Čovjek će biti učen dok god bude stjecao znanje,
a kada pomisli da sve zna, postat će neznalica.⁹⁸

Doista su učeni ljudi nasljednici vjerovjesnika,
pa ako su oni pohlepni, koga za uzor uzimati!?

Trgovci su pouzdanici Božiji na Zemlji, pa ako
oni varaju, kome vjerovati!?

Skromnici su vladari na Zemlji, pa ako su oni
neiskreni, koga slijediti!?

Vladari su čuvari stada, pa ako je čoban vuk,
ko će stado zaštititi!?⁹⁹

Ako vidiš kakvu mudrost napisanu na zidu,
pročitaj je i izvuci pouku.

---

⁹⁸ *Ihja Ulumid-din*, 1/59.

⁹⁹ Muhammed Osman Džemal, *Abdullah ibn El-Mubarek*,
str. 188.

Jedino se fikh (islamsko pravo) ne može pravilno naučiti osim slušanjem učenih ljudi.¹⁰⁰

* * *

Alim je onaj koji ostavlja ovaj svijet (skroman je u njemu), a hrli za Onim svijetom.¹⁰¹

* * *

Neko je upitao Abdullaha bin el-Mubareka na čemu treba biti zahvalan. Odgovorio je: "Na povećanju blagodati Onoga i smanjenju blagodati ovoga svijeta. Povećanje blagodati ovog svijeta ne biva osim smanjenjem blagodati Onog i obrnuto."¹⁰²

* * *

Ne znam da ima poslije poslanstva išta bolje do podučavanja drugih znanju.¹⁰³

* * *

---

¹⁰⁰ *Suver min Sabri el-Ulema*, str. 4.

¹⁰¹ Ahmed ibn Hanbel, *Ver'a*, str. 74.

¹⁰² *Hiljetul-evlija*, 8/165.

¹⁰³ *Sifetus-Safve*, 4/129.

Jednom prilikom je u Abdullahovom prisustvu neki čovjek ogovarao drugog, na što je on rekao: "Ako već ogovarate, ogovarajte svoje roditelje, tako da vaša dobra djela ne odu tuđinu već njima."¹⁰⁴

Također je imao običaj reći: "Ako bih ikoga ogovarao, ogovarao bih svoje roditelje. Oni su najpreči da uzmu moja dobra djela (koja će onome koji ogovara biti za kaznu oduzeta na Sudnjem danu, op. aut.)¹⁰⁵"

"Iskupljenje za ogovaranje je da tražiš oprost onome koga si ogovarao." Na to Sufjan bin Ujejne reče: "Ne, nego tražiš oprost od njega za ono što si o njemu rekao." "Time ćeš ga uvrijediti dva puta." – reče Ibn el-Mubarek.¹⁰⁶

---

¹⁰⁴ Muhammed Osman Džemal, *Abdullah ibn el-Mubarek*, str.87.

¹⁰⁵ *Tenbihul-Mugterin* str.130.

¹⁰⁶ *Behdžetul-Medžalis* 1/398.

Najslađe stvari u životu su: sijelenje sa braćom u vjeri, imati od dunjaluka onoliko koliko je dovoljno, i međusobna ljubav radi Allaha.¹⁰⁷

Uvijek se pripremaj za smrt i za ono što dolazi poslije nje.¹⁰⁸

“Možda čovjek obavlja tavaf oko Kabe da bi ga vidjeli stanovnici Horasana.“ Upitaše ga: “A kako to?” “Tako što voli da oni kažu ‘Blago njemu, on je sada u Mekki i obavlja tavaf i s’aj.’”¹⁰⁹

El-Hasan je pričao kako je jednom prilikom došao do nekog izvora sa Abdullahom bin el-Mubarekom. Na vrelu je bila gužva i ljudi su gurali Abdullaha, jer ga nisu prepoznali. Kada se napokon nekako napio i izvukao iz gužve, rekao je: “Takav ti je život. (tj. ljudi su takvi da ako te

---

¹⁰⁷ *Ihja Ulumid-Din* 2/187.

¹⁰⁸ *Hiljetul-Evlija* 8/168.

¹⁰⁹ *Ihja Ulumid-Din*, 3/297.

ne prepoznaju kao vrjednijeg od sebe neće te ni poštovati)¹¹⁰

Lijepo ponašanje sam učio trideset godina, a nauku dvadeset.¹¹¹

El-Hasan je pripovijedao da je Abdullah u Kufi komentirao jednu knjigu o obredima hadža. Onaj što je čitao je nakon jednog hadisa pročitao mišljenje koje je izrekao Ibn el-Mubarek. Abdullah je sav izgubljen zastao i upitao: “Ko je to zapisao moje mišljenje?” El-Hasan je odgovorio: “Autor knjige.” “Ko sam ja da se moje riječi zapisuju.” – upita Ibn el-Mubarek.¹¹²

---

¹¹⁰ *Sifetus-Safve*, 4/121.

¹¹¹ Ebu El-Vefa El-Meragi, *Abdullah ibn el-Mubarek*, str. 18.

¹¹² *Sifetus-Safve*, 4/121.

MUDRE IZREKE U POEZIJI

Abdullaha bin el-Mubareka su svi biografi opisivali kao vrsnog pjesnika. Šta je u tom civilizacijskom bazenu značio ovaj opis najbolje nam govore riječi Pellata: "Kad bi biograf neke ličnosti rekao za nju da je *šair adib*, stavio bi je time na sam vrh književne hijerarhije, jer to znači da posjeduje i opću kulturu koja joj omogućava da piše prozu sa prihvatljivom vještinom i, posebno, sposobnost da stvara stihove, s obzirom na to da je poezija, po arapskoj književnoj tradiciji, jedina stvaralačka djelatnost vrijedna uvažavanja."¹¹³

Abdullah je svojim stihovima iskazivao jezgrovitost i zanimljive poruke didaktičkog sadržaja. Bile su to jednostavne, uglavnom popularno zamišljene pjesme koje su odgovarale širokoj i, svakako, religioznoj publici.

Posmatrajući njegovu poeziju dolazimo do zaključka da je bio preteča *hikemi* pravca u poeziji ili *hikemijata* (mudrosnica) koje će svoj vrhunac doživjeti u osmanlijskoj divanskoj poeziji, tačnije pisanjima Nabia koji je postao simbol *mudrog kazivanja poezije*. Centralni motiv je mudrost koja

---

Charles Pellat, *Draguljari riječi*, Svijet islama, Beograd,¹¹³
str. 147

se želi što rječitije izreći. Dešavalo se da su stihovi nastajali spontano i kao savjet nekome, tako da je u prvom planu bila poruka, pa tek onda literarna vrijednost. Takvi stihovi izrečeni jednostavnim jezikom bi se lahko pamtili i širili među nepismenim masama ostvarujući svoj prvobitni cilj.

Ovdje smo izdvojili neke od tih stihova koji su bili raštrkani najčešće u sklopu biografija koje su pisane o Ibn el-Mubareku.

PRIZNANJE DOBROTVORU

Dobrotvor će uvijek priznat biti

Naletio na zahvalna ili na nezahvalna čovjeka.

Kod zahvalnog će sam od sebe nagradu naći,

A kod Allaha ono što mu je nezahvalan porekao.¹¹⁴

O UZORIMA

Otišli su ljudi u čija djela smo se ugledali,

Ljudi koji su svako zlo sprječavali.

Ostadoh sa onima što jedni druge hvale,

Kako bi manjkavo od manjkavih učili.

---

¹¹⁴ Behdžetul-Medžalis ve Unsul-Medžalis, str. 2/307.

Takvi su sokacima krenuli, a Pravi put iza sebe ostavili.

O moj brate, među ljudima ima i onih koji su kao stoka,

Mada su u liku čovjeka koji vidi i čuje.

U imetku svako zlo primjete,

A ako izgube vjeru, i ne osjete.¹¹⁵

UPITAJ GA!

Davud bin Ejub bin Ebi Hadžer je pripovijedao kako je jedan čovjek došao kod Abdullaha, ali se stidio išta pitati zbog učenih ljudi koji su bili kod njega i koji su ga stalno nešto pitali. Ibn el-Mubarek je to primijetio te je na ceduljici napisao sljedeće stihove i bacio ih stidljivom gostu.

Ako ne budeš Abdullaha pitao,

Vratit ćeš se sutra tiho jecajući.

Upitaj ga, predusretljiv šejh će biti.

Tvoje pitanje sretnim će ga učiniti.

---

¹¹⁵ Behdžetul-Medžalis, 1/799.

Ako u želji da pitaš glas svoj ne podigneš kao ranjenik koji ječi,

Izići ćeš od šejha praznih ruku.¹¹⁶

SAVJET PJESNIKU EL-ATAHIJU

Abdullah je u Bagdadu vidio čovjeka u vunenom odijelu, pa je upitao: “Ko je to?” Rekli su mu: “To je pjesnik Ebu el-Atahije.”¹¹⁷ Ibn el-Mubarek mu je napisao stihove u kojima ga savjetuje:

O učaču koji si se odjenuo odjelom od vune i sebe pobožnjakom smatraš,

zašto ne izideš da stražariš na granicama islama i tu ibadetiš?

Nije Bagdad mjesto za skromne.

Bagdad je mjesto za vladare i učače Kur'ana koji svojim učenjem novac sakupljaju.¹¹⁸

---

¹¹⁶ *Džamia Bejan El'Ilm ve Fadlihi*, 1/90.

¹¹⁷ Umro 210. ili 211. /825-826. Poznat po svojim zuhdi-jatima (asketskim pjesmama)

¹¹⁸ *Tarih Bagdad* 1/21.

OTOME KAKO SE UČENTREBA OKORISTITI SVOJIM ZNANJEM

*Kako može učen čovjek biti veseo, i kako može
u snu uživati?*

*A vatra se ispred njega rasplamsala, i njemu je
preko nje preći,*

A da ne zna ko će se spasiti, a ko u nju pasti?

*U rukama mu listovi rašireni i u njima sve tajne
zapisane*

Dok El-Džebbar (Silni) u njih gleda?

Pred njim je uživanje i život vječni,

Ili Džehennem koji ništa neće poštediti,

Čiji stanovnici će u njega padati i ponovo se dizati

I kada god budu htjeli iz njega izići, bit će spriječeni.

Neka se učen okoristi znanjem svojim

*Jer mnogi su tražili da iz Džehennema budu
vraćeni*

Ali se vratili nisu.¹¹⁹

---

¹¹⁹ *Sijer Ealamin-Nubela*, 8/413.

O ONIMA KOJI UČENOST PRODAJU ZA DUNJALUČKA DOBRA

Kada je jedan od alima prihvatio dužnost sudije, Abdullah bin el-Mubarek mu je napisao sljedeće stihove:

O ti, koji si znanje svoje u grbu pretvorio kako bi njome od siromaha navac isprosio!

Prevario si dunjaluk i njegove ljepote varkom koja će te vjere koštati.

Postao si jedan od zaludjelih nakon što si takve od ludosti liječio.

Gdje su ti predanja u kojima od Ibn Auna i Ibn Sirina prenosiš?

Gdje su ti predanja od prethodnika o tome kako se vrata sultana treba kloniti?

Ako kažeš: 'Prisiljen sam.', pa i sam znaš da nije tako.

*To se samo magarac natovaren knjigama u blatu okliznuo.*¹²⁰

---

¹²⁰ Sijer Ealamin-Nubela, 8/411.

O ONIMA KOJI SVOJOM VJEROM TRGUJU

Abdullah je onima koji svoje znanje prodaju za dunjalučka uživanja napisao ove stihove:

I judi otvaraju trgovine kako bi u njima robu prodavali.

A ti si otvorio trgovinu u kojoj svoju vjeru prodaješ.

Jedina je tvoja trgovina među stubovima i bez zaklopa.

*U njoj se vjera za novac sultana prodaje.*¹²¹

Također je istim povodom rekao:

*Vidim ljude koji su zadovoljni da žive bez dina,
Ali ne i bez ovosvjetskih uživanja.*

Zadovolji se vjerom u Boga, a ne dunjalukom,

*Ne budi kao vladari koji su se zadovoljili svojim
îmetkom, a ne vjerom.*¹²²

ČUVAJ JEZIK

Čuvaj jezik, jer je brz u ubistvu čovjeka.

*I vodič srca koji govori ljudima o pameti čovjeka.*¹²³

¹²¹ *Behdžetul-Medžalis*, 2/239.

¹²² *Behdžetul-Medžalis* 2/239.

¹²³ *Minhadžul-Abidin* (Staze sljedbenika islama), str. 90-91.

O PODSTICANJU NA DŽIHAD

Abdullah bin el-Mubarek je svome prijatelju El-Fudajlu bin Ijadu, zvanom Pobožnjak dvaju harema, napisao sljedeće stihove u kojima ga poziva na džihad i da ne provodi sve vrijeme samo u džamijama Mekke i Medine. Bilo je to 177. godine po Hidžri.

O Pobožnjače dvaju harema

Kada bi nas samo vidio,

Shvatio bi da se s ibadetom poigravaš.

Dok neko svoje lice suzama kvasi,

Naša grla se krulju natapuju.

I dok on svoga konja u igri zamara,

Naši konji se u jutarnjim bitkama zamaraju.

Miris ambera je vaš,

dok je amber naš prašina ispod kopita konjice.

Od našeg Poslanika su nam došle riječi,

Ispravan i istinit govor u kom nema laži;

Da se u čovjekovom nosu neće sastaviti

Prašina ispod kopita Allahove konjice i dim džeennemske vatre.

*A eto Božije knjige među nama koja nam govori
da šehid nije mrtav.*

*I to je istina.*¹²⁴

Uz ove stihove Muhamed bin Ibrahim bin Ebi Sekine je dodao: “Abdullah bin el-Mubarek mi je izdiktirao ove stihove u Tarsusu kada sam se s njim opraštao na putovanju. Namijenio ih je El-Fudajlu bin Ijadu. S tim pismom sam El-Fudajla bin Ijada našao u Mesdžidul-Haramu. Kada sam mu ga pročitao, orosile su mu se oči suzama, a potom je rekao: ‘Istinu je rekao Ebu Abdurrahman i divan mi je savjet dao.’”

---

¹²⁴ *Sijer Ealamin-Nubela*, 8/412.

LITERATURA

- Šemsuddin ez-Zehebi, *Sijer Ealamin-Nubela*, valorizacija: Šuejyb el-Arnaut, Meusessetu er-Risale, drugo izdanje 1982/1405. h.g.

- Džemaluddin Ebu el-Feredž Ibn el-Dževzij, *Sifetus-Safve*, Dar el-Kutub el-Ilmijje, Bejrut 1999/1419. h.g.

- Ismail Bin Kesir, *El-Bidaje ve en-Nihaje*, Mektebetul-Mearif- Bejrut, drugo izdanje 1973.

- El-Hatib el-Bagdadi, *Tarihü Bagdad*, Dar el-Kitab El-Arabi, Bejrut.

- Ebu N'uim el-Esbahani, *Hiljetul-evlija ve Tabekatul-Esfija*, Dar el-Kitab, El-Arabi- Bejrut, treće izdanje 1400. h.g.

- Ebu Hamid el-Gazali, *Ihja Ulumid-din*, Dar El-M'arife, Bejrut.

- Eš-Š'arani, *Et-Tabakatul-kubra*, Dar Sejjad, Bejrut.

- El-Kurtubi, *Behdžetul-medžalis ve Unsul-medžalis*.

- Šemsuddin Ez-Zehebi, *Tezkire*, Dar Ihja et-Turas, El-Arabi.

- Ibn Adulber, *Džamiu Bejan el-Ilm ve Fadlihi*, Ed-Dar es-Selefije, Mekka, 1418. h.g.

- Eš-Š'arani, *Tenbihul-Mugterin*.

- Abdul-Fettah Ebu Gudde, *Suver min Sabri el-ulema*.

- El-Bejhaki, *Ez-Zuhd el-Kebir*.

- Ibn Ferhun, *Ed-Dibadžl-Muzeheb*, Dar el-Kutub el-Ilmijje, Bejrut.

- El-Džahiz, *El-Bejan ve el-Tebjin*, Dar Tajjbeh, Rijad.

- Ibn Abdurrahuhu, *El-Akd el-Ferid*, Dar Ihja et-Turas, El-Arabi.

- Ibn el-Dževzij, *El-Muntezam*.

- Es-Sujuti, *Tebjid es-Sahife*.

- Ibn Ebi el-Vefa el-Kureši el-Hanefi, *El-Dževahir el-Mudije fi Tabakat el-Hanefije*, Dar el-Muejid.

- Ibn-Redžeb, *Džamiul-ulumi vel-hikem*, valorizacija: Šuejyb el-Arnaut i Ibrahim Badžis, Meusessetu er-Risale 1411. h.g.

- Karl Bruklman, *Historija arapske književnosti*, Dar el-Mearif- Egipat.

- Zufer el-USmani, *Kavaid fi Uluml-hadis*, Dar el-Kutub el-Ilmijje- Bejrut.

- Muhammed Osman Džemal, *Abdullah bin el-Mubarek*, serijal o muslimanskim velikanima, Dar el-Kalem, Damask.

- El-Džurdžani, *Et-tarif*, Dar el-Kitab, el-Arabi- Bejrut, treće izdanje 1966./1417. h.g.

- Ebu Hamid Muhammed el-Gazali, *Savjeti vlastima*, prijevod s arapskog, predgovor i komentar: Enes Karić, El-Kalem, Sarajevo, 1421. h.g./ 2001.

- Svijet islama, priredio Bernard Levis, Jugoslovenska revija i Vuk Karadžić, Beograd, 1979.

SADRŽAJ

Biografija	5
Anegdote iz života.....	21
Dobročinstvo prema drugima.....	22
O poštenju	26
O hrabrosti.....	27
O vrjednovanju znanja	27
O njegovoj bogobojaznosti	28
O istrajnosti u podučavanju.....	29
O desetostrukom uvećavanju nagrade	30
Mudre izreke	33
Mudre izreke u poeziji	65
Priznanje dobrotvoru	67
O uzorima	67
Upitaj ga	68
Savjet pjesniku El-Atahiju.....	69

O tome kako se učen treba okoristiti svojim znanjem	70
O onima koji učenost prodaju za dunjalučka dobra	71
O onima koji svojom vjerom trguju.....	72
Čuvaj jezik.....	73
O podsticanju na džihad	73
Literatura.....	75

El-Kelimeh

ISBN 978-86-7980-121-0

9 788679 801210

Design: Ben McKee